

isio 2013-2014 info

Informiranje in Svetovanje
v Izobraževanju Odraslih

Pred vami je *peta številka* skupnega časopisa *štirinajstih svetovalnih središč za izobraževanje odraslih – Info ISIO 2013–2014*. Svetovalna središča za izobraževanje odraslih (središča ISIO) v vseh slovenskih regijah nudijo odraslim *brezplačno informiranje in svetovanje, povezano s katerimkoli vprašanjem o izobraževanju in učenju*.¹

Mreža 14 svetovalnih središč se je postopno razvijala od leta 2001 naprej. Letos svojo 10-letnico delovanja obeležuje še eno svetovalno središče – Nova Gorica. Poleg nudenja brezplačne pomoči in podpore odraslim pri odločanju za izobraževanje ter med izobraževanjem in učenjem se povezujejo tudi z drugimi organizacijami, ki v okolju delujejo na področju izobraževanja odraslih. Njihovo dejavnost *strokovno podpira Andragoški center Slovenije*, ki je osrednja nacionalna organizacija za razvoj in promocijo izobraževanja odraslih v Sloveniji.

Leto 2013 je Evropska komisija razglasila za Evropsko leto državljanov in njihovih pravic. Evropska unija (EU) si prizadeva, da bi državljani EU poznali svoje državljanske pravice in jih polno uveljavljali v vsakdanjem življenju. Ena od pomembnih pravic je tudi *pravica do izobrazbe in priznanja poklicnih kvalifikacij*. Zato je pomembno, da poznamo možnosti izobraževanja in učenja, ki jih imamo, saj na ta način lažje uveljavljamo tudi druge pravice, ki nam kot evropskim državljanom pripadajo.

Temi Evropskega leta državljanov smo se posvetili tudi v našem časopisu. Predstavljamo vam tudi novost, z letom 2013 smo v delo svetovalnih središč *vključili prostovoljce*. Med ostalimi prispevki v časopisu najdete teme, ki so predvsem povezane z *možnostmi izobraževanja in učenja odraslih*: novostim v *formalnem in neformalnem izobraževanju odraslih*, možnostim *priznavanja in vrednotenja predhodno pridobljenega znanja, svetovalni podpori*

¹ Od leta 2008 pa do 2013 njihovo dejavnost financira Evropski socialni sklad (85 %) in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (15 %), zato so na vseh straneh časopisa tudi uradni znaki teh organizacij.

in pomoči odraslim pred in med potekom izobraževanja ter možnostim sofinanciranja izobraževanja. Pozornost pa namenjamo tudi *razvijanju in načrtovanju kariere*. Posebej vas vabimo, da si preberete zgodbe *učech se odraslih*, ki so svojo izobraževalno pot že uspešno izpeljali.

Časopis *Info ISIO 2013–2014* je le del skupnih dogodkov vseh 14 svetovalnih središč za izobraževanje odraslih, ob *Dnevh slovenskih svetovalnih središč*, ki letos potekajo med *18. in 20. septembrom 2013*. Središča skupaj s partnerskimi organizacijami pripravijo različne dogodke z namenom približati *informacije o možnostih izobraževanja in učenja čim širšemu krogu ljudi*. *Povabljeni ste, da se katerega od njih v vašem kraju udeležite tudi vi!* Kje in kdaj jih središča organizirajo, si lahko ogledate na spletni strani: www.acs.si.

Andreja Dobrovoljc in Tanja Vilič Klenovšek
Andragoški center Slovenije

VSEBINA:

Centri vseživljenjskega učenja – šest let uspešnega delovanja, nešteto poti do znanja, mnogo zgodb o uspehu	2
Svetovalna podpora pred in med izobraževanjem	3
Aktualno v formalnem srednješolskem in višješolskem izobraževanju odraslih	4
Novosti v visokošolskem izobraževanju odraslih	5
Evropsko leto državljanov - predstavitev pravic, predvsem s področja izobraževanja odraslih	6
Aktualne vsebine za vsak dan	7
Ugotavljanje in vrednotenje neformalnih znanj	8
Razvijanje in načrtovanje kariere	9
Učenje učenja	10
Delo s priseljenci v Svetovalnem središču Novo mesto	11
Osebe s težavami v duševnem zdravju in vseživljenjsko učenje	12
Prostovoljci v svetovalnem središču	13
Možnosti sofinanciranja izobraževanja odraslih	14
Svetovalna središča za izobraževanje odraslih	16

Centri vseživljenjskega učenja – šest let uspešnega delovanja, nešteto poti do znanja, mnogo zgodb o uspehu

Že šest let v 14 centrih vseživljenjskega učenja (CVŽU), ki delujejo na ljudskih univerzah v vseh slovenskih regijah, ponujamo številne brezplačne poti in možnosti do znanja in vseživljenjskega učenja. Brezplačnost zagotavlja Evropski socialni sklad in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, ki sofinancirata projektne dejavnosti, ter številni partnerji, ki s centri vseživljenjskega učenja sodelujejo na različne načine. Tako nam je široka mreža sodelujočih omogočila, da smo v preteklih šestih letih informacijo, nasvet, pomoč ali pa znanje ponudili več kot 220.000 ljudem.

CVŽU-ji izvajamo raznovrstne dejavnosti, ki jih vsak na svojem območju prilagajamo potrebam svojega lokalnega okolja in prebivalcev. Družijo nas nekatere skupne usmeritve in aktivnosti, katerih rdeča nit je spodbujanje in povečevanje vključevanja odraslih v vseživljenjsko učenje. Celovito informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih (središča ISIO), točke vseživljenjskega učenja (TVŽU), različne izobraževalne delavnice ter spletni portali predstavljajo temelj delovanja CVŽU-jev. Poleg tega pa posamezni centri omogočajo še poklicno svetovanje (CIPS), izmenjavo znanja na Borzi znanja, mobilno svetovalno službo, različne možnosti samostojnega učenja, podjetniške delavnice in sodelovanje z gospodarstvom, kariernice ter številne druge poti do znanja. Posebno pozornost smo vedno namenjali najbolj ranljivim odraslim v posameznem okolju, kot so

»Nekatere je mati narava obdarila, da z malo truda dosegajo odlične rezultate. Vedno sem jih občudoval. Jaz sem moral vložiti veliko, če sem želel veliko dobiti nazaj. Seveda pa mi brez pomoči to ne bi uspelo.«

Ivo Golčer, dobitnik oskarja za učenje 2012, CVŽU Savinjska

brezposelni, manj izobraženi, ženske, Romi, tujci, starejši ter druge prikrajšane skupine. Tako smo bili v teh šestih letih našega delovanja opora in podpora številnim posameznikom na njihovi poti osebne in poklicne rasti, s čimer smo pripomogli k mnogim zgodbam o uspehu.

O dobrih rezultatih delovanja centrov vseživljenjskega učenja pričajo ne samo zgodbe ljudi, ki smo se jih CVŽU-ji dotaknili, temveč tudi naša trdna zasidranost in prepoznavnost v lokalnem okolju, regiji in celotnem slovenskem prostoru. CVŽU-ji smo s svojimi aktivnostmi stkali razvejano in trdno mrežo partnerjev na različnih nivojih in področjih delovanja in izgradili infrastrukturo, ki lahko predstavlja temelj nadaljnjega razvoja vseživljenjskega učenja v regijah in širše v državi. Glavna skrb in usmeritev CVŽU-jev je vedno bila in bo skrb za vsestranski razvoj posameznika in celotne družbe ter s tem napredek in blaginja ljudi.

*Franja Centrih in Mihaela Anclin
Svetovalno središče Žalec*

CVŽU – Centri vseživljenjskega učenja

- CVŽU Dolenjska www.cvzu-dolenjska.si
- CVŽU Gorenjska www.lu-jesenice.net/projekti/center-vsezivljenjskega-ucenja/
- CVŽU Koroška www.cvzu-koroska.si
- CVŽU Ljubljanske urbane regije - LUR www.cvzu-lur.si
- CVŽU Notranjsko-Kraške regije www.cvzu-krasno.si
- CVŽU Obalno-Kraške regije www.ok-tocka.si
- CVŽU Podravje www.cvzu-podravje.si
- CVŽU Pomurje www.cvzu-pomurje.si
- CVŽU Posavje www.cvzu-posavje.si
- CVŽU SAŠA www.vzu.si
- CVŽU Savinjska www.cvzu-savinjska.si
- CVŽU Severne Primorske www.lung.si
- CVŽU Zasavje www.cvzu-zasavje.si
- CVŽU Zgornje Podravske www.cvzu-zgornjepodravje.si

Svetovalna podpora pred in med izobraževanjem

Odrasli se na svetovalna središča za izobraževanje odraslih najpogosteje obračajo **pred vključitvijo v izobraževanje**. Svetovalna središča dobro poznajo izobraževalno ponudbo v lokalnem okolju, programe in ponudnike, pogoje za vključitev v javno veljavno izobraževanje in možnosti sofinanciranja izobraževanja. Odrasle lahko oskrbimo z različnimi informacijami, ki jim predvsem pomagajo pri odločitvi za najbolj primeren program. Svetovalna središča pa ne razpolagamo le z informacijami, pač pa tudi z znanjem in izkušnjami, s katerimi odraslim pomagamo, ko potrebujejo dodatne spodbude in pomoč pri odločitvi za izobraževanje.

Nadaljevanje izobraževanja po več letih prekinitve za večino ni enostavno. Mnogi odrasli niso prepričani, ali bodo uspešni pri učenju, hkrati pa jih skrbi, kako bodo uskladili delovne in družinske obveznosti z učenjem. Pogovor v večini primerov naredi čudeže. V svetovalnih središčih lahko odraslim predstavimo primere odraslih, ki so v podobnih situacijah ali s podobnimi težavami uspešno zaključili izobraževanje. Lahko jim ponudimo odgovore na različna vprašanja in jim pomagamo pri izdelavi osebnega izobraževalnega načrta. V osebni izobraževalni načrt odrasli natančno zapišejo obseg izobraževalnih obveznosti, načrt opravljanja izpitov in drugih obveznosti, morebitne težave in ovire, ki jih predvidevajo, ter način reševanja le-teh.

Premalo odraslih pa morda ve, da so vrata svetovalnih središč za njih široko odprta tudi po tem, ko se predavanja in prvi izpiti že začnejo.

Odrasli lahko med izobraževanjem v svetovalnih središčih dobijo podporo ob različnih težavah in ovirah. Najpogosteje se odločijo za obisk svetovalnih središč zaradi reševanja težav, povezanih z izobraževanjem, kadar iščejo informacije o možnostih sofinanciranja izobraževanja in

Pregled vseh aktualnih možnosti izobraževanja odraslih si lahko ogledate na spletni strani: pregled.acs.si

potrebujejo pomoč pri izpolnjevanju prijavnih obrazcev na razpise za sofinanciranje izobraževanja ter takrat, ko se pri učenju zatakne in je dobrodošla pomoč pri premagovanju učnih težav.

Odrasle, ki se odločijo za izobraževanje, že ob vpisu velikokrat skrbi, da učenja ne bodo zmogli. Nekateri imajo slabe izkušnje iz rednega šolanja, pri drugih je od rednega šolanja preteklo že veliko časa, na splošno pa so močno prisotni stereotipi, da sposobnosti za učenje z leti upadajo. Večina odraslih se na koncu brez težav spopada z učnimi izzivi. Nekateri pa se vendarle težje znajdejo. Vzrok slabših učnih rezultatov pri njih nista nesposobnost ali starost, pač pa prej pomanjkljive učne navade in strategije, nepoznavanje lastnega zaznavnega in učnega stila, pomanjkanje časovnega načrtovanja, lahko tudi slaba pripravljenost na izpite, težave z motivacijo. **Svetovalna središča za izobraževanje odraslih ponujamo veliko možnosti odraslim, ki bi želeli izboljšati svoje učne navade in strategije.** Ena od možnosti je osebni razgovor, pri katerem si pomagamo z različnimi vprašalniki. Na podlagi dobljenih rezultatov se lahko pogovorimo o tem, katere spremembe bi pripomogle k boljšemu uspehu pri učenju. Večina svetovalnih središč ponuja tudi različne **delavnice**, na katerih se teme, povezane z učenjem, obravnavajo v skupini. Pri tem udeleženci izmenjujejo svoje izkušnje in skozi izkustveno učenje spoznavajo svoje potenciale ter iščejo poti, ki jih bodo pripeljale k boljšemu uspehu. Kadar ugotovimo, da bi nekomu koristila ponovna ali dodatna razlaga snovi, pa ga lahko usmerimo tudi na **učno pomoč**.

Odrasli so pri učenju večinoma uspešni. Za izobraževanje ali učenje se odločijo prostovoljno, bolje poznajo svoje zmožnosti in ovire, so zelo motivirani (vedo, zakaj se učijo in vedo, čemu namenjajo svoj denar) in svoje znanje lahko povezujejo s številnimi izkušnjami, ki so si jih nabrali pri delu ali drugače. Ker pa nobena stvar ni tako dobra, da se je ne bi dalo še izboljšati, je tudi pri učenju z nekaj vloženega časa in truda, možno izboljšati rezultate. Dovolj je, da raziščemo kakšni učenci smo, in prilagodimo način učenja, če je to potrebno. Pomembno je, da učenje načrtujemo in se učimo redno. Predvsem pa je smiselno ob zaključku ovrednotiti vložen trud, pridobljeno znanje in rezultate.

Valentina Uran
Svetovalno središče Zasavje

Aktualno v formalnem srednješolskem in višješolskem izobraževanju odraslih

Konec julija smo pričakali nove **Informacije o izvajanju izobraževanja odraslih v šolskem letu 2013–2014**. Ta informacija nadomešča dokument, ki ga iz preteklih let poznamo pod imenom razpis za vpis odraslih. V navedeni informaciji so objavljeni izvajalci osnovnošolskega izobraževanja odraslih in izvajalci gimnazij; izvajalci in programi nižjega in srednjega poklicnega, srednjega tehniškega oz. strokovnega izobraževanja, poklicno-tehniškega izobraževanja odraslih in enoletni programi poklicnih tečajev. Dokument nudi osnovne podatke o tem, kakšna je ponudba programov po regijah in tudi po tipu izobraževalnih ustanov na področju izrednega poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslih. Poleg podatkov o srednješolskih programih informacija vsebuje tudi podatke o programih priprav na preverjanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij, podatke o posebnih izobraževalnih programih za odrasle (PUM, tuji jeziki, različni programi usposabljanja za življenjsko uspešnost ipd.) ter podatke o dejavnostih v podporo izobraževanju odraslih (središča ISIO, središča za samostojno učenje) ipd.

Praksa kaže, da se nemalokrat triletni programi srednjega poklicnega izobraževanja v različici izobraževanja odraslih izvedejo v dveh šolskih letih; programi štiriletnega srednjega strokovnega izobraževanja pa praviloma v treh šolskih letih. Število let izobraževanja je odvisno tudi od predhodne izobrazbe in izdelanega individualnega izobraževalnega načrta.

Za odrasle z zaključeno štiriletno srednjo šolo ali vsaj z zaključenim zadnjim letnikom programa srednjega strokovnega izobraževanja in tudi za tiste, ki imajo zaključen četrti letnik gimnazije in niso opravili mature, so zanimivi **programi poklicnih tečajev**, ki omogočajo spremembo poklica v enem samem šolskem letu. Vključitev v poklicni tečaj omogoča pridobitev predvsem novih strokovnih znanj. V zadnjih letih je bilo največ zanimanja za program poklicnega tečaja Predšolska vzgoja in Ekonomski tehnik (podatke o drugih

programih najdete v zgoraj navedenem zbiru informacij). Drugo možnost ponuja **maturitetni tečaj**, ki omogoča pripravo na opravljanje splošne mature. Poleg tega pa osebe, ki so ali bodo v letu, v katerem bodo opravljale splošno maturo, dopolnile najmanj 21 let, lahko pristopijo k opravljanju le-te brez obiskovanja maturitetnega tečaja ali drugih programov izobraževanja.

Odrasli z zaključeno triletno srednjo poklicno šolo pa lahko nadgradijo stopnjo izobrazbe v t. i. dveletnih **programih poklicno-tehniškega izobraževanja**, ki so označeni s kratico PTI. Posebnost teh je, da je kot vpisni pogoj navedena določena smer poklicne izobrazbe, v nekaterih primerih pa je navedeno tudi število let delovnih izkušenj, ki jih posameznik, ki se vpisuje, mora že imeti. V praksi izobraževanja odraslih se med programi PTI najpogosteje izvaja Ekonomski tehnik, čedalje večje povpraševanje pa zaznavamo tudi za program Gastronomija, Logistični tehnik, Strojni tehnik ipd. Tako za programe triletnega srednjega poklicnega izobraževanja kot za programe štiriletnega srednjega strokovnega in tudi dveletnega poklicno-tehniškega izobraževanja pa velja, da je za vpis pri nekaterih potrebno izpolnjevati določene zdravstvene zahteve in da je za to potrebno predložiti zdravniško potrdilo ali celo opraviti preizkus posebnih nadarjenosti znanja oziroma sposobnosti.

Prenovljeni srednješolski programi omogočajo tudi možnost pridobitve **nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK)**, in to celo v primerih, ko posameznik formalnega šolanja ne zaključi v celoti. Posamezni izobraževalni programi namreč določajo, kateri strokovni moduli omogočajo potrditev poklicnega znanja pred komisijo za nacionalne poklicne kvalifikacije. NPK namreč predstavlja formalno priznano usposobljenost, ki je potrebna za opravljanje določenega poklica. Zajeten seznam kar 201 različnih nacionalnih poklicnih kvalifikacij je objavljen na zadnjih straneh Informacije.

Koristni spletni naslovi

za programe srednješolskega in višješolskega izobraževanja odraslih:

- Informacije o izvajanju izobraževanja odraslih v šolskem letu 2013/2014: www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/odrasli/Vpis/Razpis_Odrasli_2013_2014.pdf
- seznam srednješolskih programov je objavljen na portalu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport: eportal.mss.edus.si/msswww/programi2013/programi
eportal.mss.edus.si/msswww/programi2013/programi/javno_veljavni_prg/seznam_javno_veljavnih_programov.htm
- Razpis za vpis v višje strokovno izobraževanje v študijskem letu 2013/2014: www.mizks.gov.si/fileadmin/mizks.gov.si/pageuploads/podrocje/vs/vpis/13/Razpis_2013-2014.pdf
- Višješolska prijavno-informacijska služba: <http://vps.vss-ce.com/VPS/>

Odrasli, ki so šolanje zaključili s splošno maturo, poklicno maturo (ali zaključnim izpitom oz. diplomom pred letom 2002), in tudi tisti, ki so opravili mojstrski, delovodski oz. poslovodski izpit – in imajo obenem tri leta delovnih izkušenj ter opravljen preizkus znanja iz slovenščine in matematike ali tujega jezika na ravni poklicne mature – lahko z izobraževanjem nadaljujejo **na ravni višjega strokovnega izobraževanja**. Ob tem je potrebno poudariti, da se za vpis v nekatere višješolske programe zahteva še opravljen preizkus posebne nadarjenosti oziroma psihofizične sposobnosti. Razpis za vpis v višje strokovno izobraževanje je izšel februarja 2013 (spletni naslov razpisa najdete v okvirčku). Na spletni strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport lahko najdemo informacijo o 30 različnih višješolskih strokovnih programih. Še leto poprej je bilo skupno število višješolskih strokovnih programov 29; novost namreč predstavlja novi program Avtoservisni menedžment. Programi

se tudi kot izobraževanje odraslih praviloma izvedejo v dveh študijskih letih. Diploma višje strokovne šole pomeni raven izobrazbe 6/1. Njihova zanimivost je predvsem ta, da so programi izrazito praktično usmerjeni in da so nastali iz kadrovskih potreb gospodarstva.

Če imate kakršnokoli vprašanje, povezano z možnostmi vpisa v srednje ali višješolsko izobraževanje odraslih, se lahko obrnete na vam najbližje svetovalno središče za izobraževanje odraslih (kontakti so navedeni na zadnji strani časopisa) ali se neposredno oglasite na izbrani izobraževalni organizaciji (kontakte najdete v navedenih razpisih oz. informaciji).

Svetovalci bomo odrasle še naprej opogumljali k vključitvi v izobraževanje. Saj veste, da v svetovalnih središčih pravimo, da znanje razpira krila.

*Alenka Sagadin Mlinarič
Svetovalno središče Maribor*

Novosti v visokošolskem izobraževanju odraslih

Preden se odločite za študij

Razmislek o študiju je povezan z vprašanji: Kaj si res želim? V čem sem res dober/dobra? Kaj bi me v življenju veselilo početi? Izbira študijskega programa pa je povezana tudi z odgovori na vprašanja: Kako je z omejitvami vpisa? Koliko točk je bilo potrebnih za vpis v določen študijski program? Kako je z možnostjo zaposlitve po končanem študiju?

Pri izbiri študijskega programa preglejte **Razpis za vpis v dodiplomske in enovite magistrske študijske programe v letu 2013/2014**. V Razpisu najdete široko paleto možnosti študija: poleg koncesioniranih dodiplomskih programov Univerz v Ljubljani, Mariboru, na Primorskem, v Novi Gorici, in samostojnih študijskih zavodov, ki ponujajo redni in izredni študij, najdete tudi ponudbo nekoncezioniranih dodiplomskih programov zasebnih samostojnih visokošolskih zavodov. Ker ti študijski programi niso koncesionirani, se tako za redni kot za izredni študij plačuje šolnina. Ob tako široki paleti možnosti tako krajevno kot vsebinsko boste zagotovo našli primeren študijski program.

Tristopenjski študij

Visokošolski študij je razdeljen na tri stopnje: diplomska, magistrska in doktorska stopnja. Diplomaska stopnja (1. stopnja) je razdeljena na visokošolski strokovni program in univerzitetni program. Namenjena je pridobivanju veščin in znanj, pomembnih za uspešen vstop v svet dela. Obe vrsti študijskega programa trajata tri leta (razen izjem). Krajši študijski programi pomenijo hitrejšo pot do zaposlitve. Magistrski študij (2. stopnja) traja dve leti (razen izjem). Namenjen je nadaljnjemu poglobljanju študija 1. stopnje ali dopolnitvi znanja z drugim področjem študija (kombinacija disciplin). Diplomant 2. stopnje je pripravljen za nadaljevanje študija in samostojno raziskovanje na doktorski ravni (3. stopnja) ali za vstop na trg dela.

*Več informacij o visokošolskih programih in fakultetah:
www.vpis.uni-lj.si*

*Razpis za vpis v dodiplomske in enovite magistrske študijske programe v študijskem letu 2013/2014:
www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/Visoko_solstvo/Do_razpis_13_javni/razpis_2013_2014_skupaj.pdf*

Prehodnost med programi in stopnjami

Med programi in stopnjami je možna sprememba študija na isti stopnji. Možna je prehodnost med višješolskimi programi in programi 1. stopnje kot tudi prehod na drugo študijsko področje na višji stopnji, ob upoštevanju meril za prehodnost. V primeru, da študent želi po prvi stopnji zamenjati strokovno področje, lahko fakulteta za vpis na 2. stopnjo zahteva do največ 60 KT točk diferencialnih obveznosti, torej eno dodatno leto študija. Več informacij o visokošolskih programih in fakultetah je na spletni strani: www.vpis.uni-lj.si.

Vpis na univerzitetne programe tudi s poklicno maturo in 5. predmetom

Veliko visokošolskih zavodov v šolskem letu 2013/2014 ponuja možnost vpisa na univerzitetne študijske programe 1. stopnje kandidatom, ki so zaključili izobraževanje s poklicno maturo in opravljenim 5. predmetom v okviru splošne mature.

Pogosta vprašanja

- **Ali obstaja starostna omejitev za vpis v redne in izredne visokošolske študijske programe?** Za vpis v redne ali izredne visokošolske študijske programe ni starostne omejitve.

- **Ali se lahko tudi zaposleni kandidat prijavi za redni študij?** Zaposleni kandidat se lahko prijavi za redni študij, vendar kot zaposleni nima pravic, ki izhajajo iz statusa študenta.

- **Kolikokrat lahko študent v času študija ponavlja letnik ali spremeni študijski program?** Študent lahko enkrat v času študija ponavlja letnik ali spremeni študijski program ali smer v rednem načinu študija, potem se lahko izobražuje samo v izrednem načinu študija.

Mojca Sikošek Penko
Svetovalno središče Ljubljana

Evropsko leto državljanov – predstavitev pravic, predvsem s področja izobraževanja odraslih

Evropska komisija želi spodbuditi dejavno vključevanje ljudi v socialno in politično življenje, zato je leto 2013 razglasila za Evropsko leto državljanov. Cilja sta olajšati državljanom EU uveljavljanje pravice do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic in izboljšati njihovo ozaveščenost in znanje o pravicah in dolžnostih. Le tako se bodo lahko premišljeno odločali, učinkoviteje uresničevali pravice ter krepili dejavno državljansko in demokratično udeležbo.

Vsak evropski državljan ima pravico do izobraževanja, prostega bivanja, iskanja zaposlitve, dela in upokojitve v kateri koli drugi državi članici. Pri zaposlovanju, delovnih pogojih ter socialnih in davčnih ugodnostih zanj veljajo enake pravice kot za državljane te države. Informacije o zaposlitvenih možnostih nudi Evropski zaposlitveni portal EURES.

Za mlade obstajajo različni programi, s katerimi pridobivajo mednarodne učne izkušnje. Eden izmed njih je **Mladi v akciji**, ki prek spodbujanja neformalnega učenja povečuje tako njihove spretnosti in kompetence kot tudi njihovo aktivno državljanstvo ter zavest o evropski identiteti; prek usposabljanj in sodelovanja mladinskih organizacij ter mladinskih delavcev pa program krepi tudi strokovnost in evropsko razsežnost mladinskega dela v Evropi.

Študentje si lahko mednarodno izkušnjo pridobijo prek **Erasmusa**, evropskega programa sodelovanja v terciarnem izobraževanju, ki jim ponuja možnost, da del študijskih obveznosti ali praktično usposabljanje opravijo v eni od sodelujočih držav. Nudi jim različne priložnosti na področju izobraževanja, poučevanja, usposabljanja, razvoja in sodelovanja v mednarodnem okolju.

V primeru nadaljevanja študija v drugi evropski državi lahko študenti zahtevajo potrdilo o primerljivosti svoje univerzitetne diplome z diplomami v državi EU, v kateri želijo nadaljevati študij. Za potrdilo zaprosijo na [centru ENIC/](#)

[NARIC](#) v državi, v kateri želijo uveljaviti svojo diplomu.

Podprogram **Leonardo da Vinci** podpira pridobivanje in uporabo znanja, spretnosti in kvalifikacij za opravljanje poklica, prizadeva si povečati število in kakovost mednarodnih usposabljanj ter zaposljivost posameznikov in njihovo vključenost na evropski trg dela. Podpira izobraževalne organizacije in podjetja pri mednarodnem sodelovanju, izboljšavah kakovosti, pri uvajanju inovacij in povečevanju privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja

Akcija **Mobilnost – Osebe na trgu dela** udeležencem omogoča mednarodno prakso, poklicno usposabljanje ali izmenjavo izkušenj v tujini. Udeleženci lahko izboljšajo svoje poklicno znanje, pridobijo spretnosti in kvalifikacije, poveča se zaposljivost in vključenost na evropski trg dela. Z udeležbo v tej akciji pridobijo potrdilo Europass mobilnost, ki opisuje znanje in spretnosti, pridobljene v drugi evropski državi.

Svoje znanje, spretnosti in kvalifikacije lahko učinkovito in jasno predstavijo z **Europass življenjepisom**, ki je evropsko dogovorjena oblika za sistematično in celovito osebno predstavitev, jezikovno izkaznico pa lahko uporabijo kot pripomoček za samoocenjevanje jezikovnih znanj in kvalifikacij, ki poudarja pomen neformalno pridobljenega jezikovnega znanja.

V svetovalnih središčih vam nudimo osnovne informacije o možnostih sodelovanja v mednarodnih učnih izkušnjah v državah članicah EU. Pomagamo in svetujemo vam pri izpolnjevanju Europass življenjepisa, jezikovne izkaznice in drugih obrazcev, svetujemo pri izbiri ustreznega programa ter vas usmerimo na organizacije, pristojne za posamezne programe in akcije.

Lea Zlodej
Svetovalno središče Gorenjska

Aktualne vsebine za vsak dan

Leta 2020 bo v Evropi več kot 50 % ljudi starejših od 50 let. Delovna doba se daljša, zato bomo morali poskrbeti zase. Vlagati bomo morali v svoje znanje in svoje zdravje, tako da bomo lahko delali, se izobraževali in polnovredno živeli.

Kaj pravzaprav to pomeni? Nenehno se bomo morali izobraževati, in to ne samo z namenom pridobivanja formalne izobrazbe (spričevala, diplome), ampak tudi širokega spektra neformalnih znanj. Formalna izobrazba je pogoj, da se lahko prijavimo na razpisano delovno mesto, premalo pa se zavedamo, da pri izbiri kandidata za službo odločajo med drugim tudi druga neformalna znanja, razgledanost, vsestranskost.

Kar 35 % obiskovalcev našega središča išče informacije in nasvet za neformalne oblike izobraževanja za delo, poklic in osebno rast. Velikokrat se te vsebine prepletajo in dopolnjujejo s poklicnim in z osebnim življenjem.

Znanja in spretnosti, ki jih naši obiskovalci potrebujejo za opravljanje svojega dela, so s področij računalništva, tujih jezikov, zakonodaje (npr. Zakon o splošnem upravnem postopku – ZUP), pedagoško-andragoških usposabljanj, slepega tipkanja, dela s problematičnimi strankami, timskega dela ipd.

Ravno tako je tudi veliko takih, ki jih zanimajo vsebine za osebno rast, npr. konflikt in mediacija, retorika, komunikacija, teme, ki se nanašajo na družinske in partnerske odnose, pa tudi alternativne vsebine in veščine. Vedno več je zanimanja za homeopatijo, pozitivno mišljenje, ekologijo (npr. biodinamično gošpodarjenje) in tudi svetovanje za osebni videz (t. i. image consulting).

Vključevanje v različne delavnice, predavanja, predstavitve, tečaje, seminarje ipd. – vse to nam omogoča, da širimo socialno mrežo. Pomaga nam pri iskanju službe, pri pridobivanju novih informacij, veščin, znanj in izkušenj.

Ker je psihofizično zdravje za vse nas zelo pomembno, naše svetovance osveščamo o nujnosti telesne aktivnosti in možnostih zanjo. Učimo jih pozitivnega mišljenja in jim svetujemo primerno gradivo ali izobraževanja s temi vsebinami. Tako bodo sprejemali probleme kot izzive in nove priložnosti za poklicno in osebno rast, odprti bodo do soljudi in pozitivno naravnani. Z vsako novo potrditvijo se bodo počutili bolje. Izboljšala se bo njihova samopodoba, postali bodo samozavestnejši in odločnejši pri doseganju ciljev.

Letos smo npr. v Svetovalnem središču Nova Gorica in na ljudski univerzi dali poseben poudarek temam, povezanimi z ženskami. Tudi letošnji Teden vseživljenjskega učenja je bil posvečen temu. Izpeljali smo poseben izbor delavnic, predavanj in svetovalnih kotičkov, kjer so se obiskovalci skozi vse čute in na pozitiven način dotikali žensk in ženske energije. Rdeča nit se je vlekla med ženskimi pravicami, emancipacijo, vrednotami, zdravjem, čari, lepoto, spolnostjo, boleznijo in zdravjem, govora je bilo o novih nalogah ženske v tem tisočletju, skratka priča smo bili temam, ki se jih v šoli ne učimo, so pa za življenje nujno potrebne.

Ksenija Petek
Svetovalno središče Nova Gorica

Od 15. septembra ima Andragoški center Slovenije (ACS) odprt **Razpis za Priznanja za promocijo učenja in znanja odraslih za leto 2013**. Od leta 1997 smo jih podelili že 188. Lanske zgodbe so zopet navdušile mnoge, zato vas vabimo, da vse, ki v svojem okolju prepoznate posameznika, društvo, skupino ali ustanovo, podjetje, lokalno skupnost, ki bi lahko bili z lastnim učenjem ali svojim strokovnim delom ambasadorki vseživljenjskega učenja, ga/jo predlagate za priznanje. Več o razpisu preberite na spletnem naslovu tvu.acs.si/priznanja ali pokličite na ACS (01/5842 574) – razpis je odprt do 14. oktobra 2013. Zgodbe doseganjih dobitnikov priznanj (v sliki in besedi) najdete na strani tvu.acs.si/priznanja/dobitniki

Ugotavljanje in vrednotenje neformalnih znanj

Vas je že kdo vprašal, kaj ste po izobrazbi? Ste se mogoče počutili nelagodno, ko vam je odgovoril, da tega profila ne potrebujejo? Saj ste vendar mnogo več kot le vaša formalna izobrazba! Ste tudi ustvarjalni, znate še to in ono, ste član društva, doma se ukvarjate s sto stvarmi in navsezadnje imate bogate in raznolike delovne izkušnje. Skupek znanj, spretnosti in kompetenc, ki so v povezavi z vašimi osebnostnimi lastnostmi edinstvene, so za vaše okolje oz. delodajalca pravi »skriti zaklad«.

Ugotavljanje in vrednotenje neformalnih znanj je svetovalni proces, v katerem svetovalci pomagamo posameznikom odkrivati skrita/neformalna znanja. Po uvodnem pogovoru sproti nastaja osebna zbirna mapa kandidata, njegov življenjepis in zbir znanj, spretnosti in kompetenc, ki se ob koncu postopka vpišejo v potrdilo oz. mnenje, ki ga prejme kandidat.

Namen osebne zbirne mape oz. portfolija je predstavitev kandidata, njegovih znanj, spretnosti in izkušenj trenutnim ali bodočim delodajalcem, izobraževalnim institucijam ali izvajalcem nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK). Prav tako kot vodimo sam postopek, tudi osebno zbirno mapo pripravljamo glede na njen namen. Osnova je določena s samo obliko mape, ki jo prejme vsak kandidat. V prvem razdelku je predstavitev kandidata. Tu so dokumenti, ki kandidata predstavijo: matični list, poročni list, življenjepis, dokazila o dokončanem formalnem izobraževanju. V drugem razdelku kandidat zbere vsa potrdila o udeležbi ali zaključku izobraževalnih programov ali usposabljanj, ki jih je obiskoval. V tretjem razdelku so vsa dokazila o predhodnih delovnih izkušnjah. Kandidatom velikokrat pomagamo pri kontaktih z delodajalci, ki izdajo potrdila o delu z opisom delovnih nalog. V zadnjem razdelku kandidat zbere druga dokazila in reference. Sem sodijo zelo raznolika dokazila od referenčnih pisem, člankov, priznanj, izdelkov, pa tudi fotografij in videoposnetkov ter podobna dokumentacija, ki dodatno podkrepi verodostojnost kandidatovih znanj oz. ostalih dokazil, ki so zbrana v predhodnih razdelkih.

Med svetovanjem pri posamezniku odkrivamo različne namene, ki pa se sproti tudi širijo oz. spreminjajo. Kandidat, kateremu smo pomagali pri ugotavljanju znanj za nje-

govega delodajalca, je imel tako obsežna znanja iz področja asfalterstva, da smo mu predlagali prijavo v postopke NPK Asfalter. V povezavi s tem smo tudi prilagodili njegov portfolijo in dali večji poudarek delovnim izkušnjam na tem področju ter razdelek z delovnimi izkušnjami postavili na drugo mesto, kot je to določeno s pravili priprave osebne zbirne mape za NPK. Kandidat je imel tudi nedokončano srednje tehnično izobraževanje, zato smo ga motivirali za nadaljevanje izobraževanja v srednjem poklicnem izobraževanju. V ta namen smo več pozornosti posvetili potrdilom in referencam delodajalcev, s katerimi je izkazoval praktična znanja, ki se mu bodo predvidoma priznala kot delovna praksa v izobraževalnem programu.

Kandidat z izobrazbo frizer in zelo raznolikimi delovnimi izkušnjami je prišel k nam z veliko željo po opravljanju usposabljanja za maserja. Najprej smo mu svetovali opravljanje potrebnih izpitov iz programa tehnik zdravstvene nege, ki so posebni pogoj za opravljanje NPK Maser. Po opravljenih izpitih se je vpisal v program usposabljanja in ga tudi uspešno zaključil. Med postopki ugotavljanja in vrednotenja neformalnih znanj je pripravil portfolijo in se k izvajalcu NPK prijavil v postopke preverjanja in potrjevanja NPK. Konec junija je pridobil certifikat NPK Maser/Maserka in že načrtuje zaposlitev v Avstraliji.

Takšnih zgodb in uspehov smo še posebej veseli, saj pomeni, da kandidate s svetovanjem v postopkih ugotavljanja in vrednotenja neformalnih znanj posredno motiviramo tudi na drugih področjih njihovega življenja, da sledijo svojim sanjam ter tudi v bodoče še vztrajneje zbirajo znanja za svoj »skriti zaklad«, ki pa ga odslej znajo predstaviti tudi drugim.

Ludvika Gjerek
Ljudska univerza Murska Sobota

- Portal o vrednotenju in priznavanju neformalno pridobljenega znanja: vpnz.acs.si/portal

- Informacije o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah in postopku njihovega pridobivanja: www.nrpslo.org in www.npk.si

Razvijanje in načrtovanje kariere

Načrtovanje in razvijanje kariere sodi med pomembne elemente osebnega razvoja in rasti. Zanj smo odgovorni sami.

Si znamo odgovoriti na vprašanja, kaj v resnici želimo delati, kje se vidimo čez dve leti, v prihodnosti? Kaj nas veseli, nas izpolnjuje? Kaj je naše poslanstvo? Kaj so naše sanje? Velikokrat nam je v pomoč vizualizacija. Zapremo oči in si preprosto zavrtimo film, v katerem se vidimo v različnih poklicnih ali delovnih vlogah. Pri tem pa spremljamo naše občutke. Če so občutki pozitivni, potem smo na pravi poti.

Načrtovanje kariere je proces, kjer posameznik ugotavlja svoja stališča, vrednote, interese, želje, svoje sposobnosti, pa tudi omejitve, in si v skladu z njimi postavi realne cilje ter načrtuje učne in druge aktivnosti, s katerimi bo želene cilje tudi dosegel. Lahko jih doseže v krajšem obdobju, enem ali dveh letih, ali daljšem obdobju. Pomembno je, da je to vseživljenjski proces, ki nenehno traja. Ko zastavljene cilje dosežemo, si zopet zastavimo nove. Tako se nenehno spreminjamo in razvijamo.

Včasih nas nepredvidene okoliščine silijo, da znova preverimo svoje cilje v zvezi s kariero. V življenju se velikokrat znajdemo pred pomembnimi odločitvami in življenjskimi preizkušnjami. Izguba službe lahko pomeni iskanje nove poklicne poti, nove kariere. V pomoč naj vam bo pogum, da sledite svojim sanjam. Opustite strah z zavedanjem, da tudi z majhnimi koraki lahko pridemo do cilja in velikih dosežkov. Ves čas imejte pred očmi vaš cilj in vztrajno, počasi ali hitro, stopajte proti cilju. Oprite se na svojo družino, najozjše prijatelje in jih prosite za spodbujanje. V pomoč vam bodo strokovnjaki, ki se s tem ukvarjajo v vseh fazah razvoja: pred

odločitvijo za spremembo kariere, izbiro najustreznejše izobraževalne poti, med samim potekom izobraževanja in morebitnimi ovirami ter ob zaključku izobraževalne poti.

Prav tako lahko spremembi kariere sledimo, če smo zaposleni. Danes se moramo nenehno učiti, da lahko sledimo hitrim tehnološkim in življenjskim spremembam. Menjava delovnih mest in razvoj kariere lahko potekata vertikalno ali horizontalno. V katerem obdobju razvoja kariere smo, je odvisno od starosti in delovne dobe. Mnogokrat razvoj kariere poteka samodejno, ne da bi jo posebej načrtovali, vendar je potrebno, da si prisluhnemo in znova zastavimo vprašanja.

V 14 svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih po vsej Sloveniji vam bodo svetovalci pomagali odgovoriti na vaša vprašanja. Naredili boste samoanalizo osebnosti – vaših prednosti, pomanjkljivosti, priložnosti, nevarnosti. Rešili boste vprašalnik za merjenje kompetence načrtovanja kariere, predlagali vam bodo možne izobraževalne poti za spremembo ali razvoj vaše kariere.

In ne nazadnje, ne smemo pozabiti, da sta služba in kariera le del našega življenja. Poiskati moramo ravnotežje med delom, kariero in osebnim življenjem, saj je naše življenje bistveno prekratko, da bi ga namenjali le delu, službi in karieri, pozabili pa na kakovost življenja. Najbolj pomembno je, da smo zadovoljni s sabo, zvesti sebi in svojemu načinu življenja, ne glede na to, kaj o tem menijo drugi.

Biserka Plahuta
Svetovalno središče Velenje

Zorica Obradović:

Izjava

V Svetovalno središče Posavje sem prišla oktobra 2012 z možem. Sem iz Srbije, kjer sem delala kot profesorica razrednega pouka. V Sevnico sem se poročila in pri svetovalki sem se oglasila, da dobim napotke, kako se čim bolj vključiti v družbo. Predlagala mi je brezplačni 180-urni tečaj Začetna integracije priseljencev, ki ga od januarja obiskujem dvakrat na teden. Skupaj sva zame izdelali tudi osebni izobraževalni načrt. Na začetku sem slovenščino razumela zelo slabo, sedaj pa je moje znanje dosti boljše.

Spomladi sem tudi uspešno zaključila tečaj za lokalnega turističnega vodnika.

Ker se tečaj Začetne integracije priseljencev

počasi približuje koncu, sem se zopet oglasila v svetovalnem središču za nasvet, kako bi bilo smiselno nadaljevati mojo poklicno pot. V Srbiji sem opravila tečaj masaže in svetovalka mi je predlagala, da se vključim v izobraževanje za nacionalno poklicno kvalifikacijo maser. Ideja mi je bila všeč, zbrali sva potrebne informacije in oktobra 2013 začnem. Ob vsem tem si še vedno želim tudi tu še kdaj delati z otroki.

Prihodnosti v Sloveniji se veselim. Vedno se lahko oglasim v svetovalnem središču, kjer se počutim varno in dobrodošlo. Vedno so mi na voljo za informacije, podporo in pogovor, za kar sem jim zelo hvaležna.

Učenje učenja

Učenje je najpomembnejši proces v življenju, učimo se, dokler smo živi. Svet se spreminja in v sodobnem času se od nas pričakuje, da naše znanje uporabljamo in nenehno nadgrajujemo.

Odrasli se na pot učenja in izobraževanja odpravijo z najrazličnejšimi spodbudami, željami in interesi – od najbolj praktičnih, kot je izboljšanje pogojev dela, socialnega statusa in materialnega položaja, do tistih, ki se dotikajo samouresničevanja in vsestranskega razvoja osebnosti. Odločitev za vključitev v daljše izobraževanje v obdobju odraslosti pa ni lahka odločitev. V tem času se posamezniki srečajo z najrazličnejšimi ovirami, ki lahko močno vplivajo na njihovo zmanjšanje motivacije za izobraževanje in jih včasih celo odvrnejo od želje po njegovem dokončanju. Razlogi, ki odrasle ovirajo pri tem, so različni – od starosti, zdravstvenih razlogov, nezadostne podpore delodajalca ali negativnega vpliva socialnega okolja, oddaljenosti izobraževalne ustanove od kraja bivanja, stroškov za izobraževanje, družinskih obveznosti, prezaposlenosti in drugih osebnih razlogov.

Dejstvo je, da se večina ljudi vsaj enkrat v življenju znajde v situaciji, ko pri učenju potrebuje pomoč. Na uspešno učenje vpliva več dejavnikov. To pomeni, da uspeha ali neuspeha ni mogoče pripisati samo slabim učnim navadam, slabi motivaciji za učenje ali mogoče le slabemu načrtovanju oz. organizaciji učenja. Najpogosteje gre za kombinacijo različnih dejavnikov, ki so med seboj povezani in vplivajo na proces učenja pri posamezniku. Da bi učenje postalo del našega vsakdanjika, se moramo naučiti učiti se.

Učenje učenja pomeni sposobnost posameznika, da se uči in vztraja pri svojem učenju, da se zaveda svojega

učnega procesa in potreb po učenju, da nadgrajuje svoje obstoječe znanje in pridobljene izkušnje, da spozna sebe kot učenca, da ve, kdaj in kako se učiti in da zna poiskati najučinkovitejše poti vključno s podporo in nasveti v zvezi z učenjem, če jih potrebuje.

Temu v Svetovalnem središču Koroška že kar nekaj let namenjamo posebno pozornost. S svetovanjem in z izvajanjem delavnic o učenju učenja pomagamo posameznikom pri razvijanju in krepitvi zmožnosti učenja učenja. Tako individualno svetovanje kot izvajanje delavnic so zasnovani praktično, izkustveno. Udeleženci pridobivajo znanja o učenju učenja z aktivnim sodelovanjem, predvsem pa skozi lastno izkušnjo in uvid. Na delavnicah sami ali v skupini razmišljajo o svojih izkušnjah z učenjem. S pomočjo vaj, delovnih listov ali vprašalnikov spoznavajo svoja močna in šibka področja učenja in razmišljajo o tem, kako bodo s pomočjo novih znanj poiskali svoje načine za bolj učinkovito učenje. Zelo dragocene pa so medsebojne izmenjave mnenj, izkušenj in stališč, medsebojno druženje ter spoznanje, da je učenje lahko tudi prijetno. Predvsem pa se jim ob tem krepi samozavest in občutek, da lahko probleme, ki jim jih zastavlja življenje, rešujejo sami, kar spodbuja njihovo nadaljnjo dejavnost.

Pri delu z manj izobraženimi je v zadnjem času zelo dobrodošel tudi izobraževalni film »Učenje učenja – Na poti do življenjske uspešnosti« (www.youtube.com/watch?v=kwDIAeXTCpI&feature=youtu.be), ki predstavi zmožnost »učenja učenja« skozi zgodbo Simona Vidmarja.

Bernarda Mori Rudolf
Svetovalno središče Koroška

Saha Totaj:

Izjava

Prišel je čas počitnic in jaz sem zelo vesela, da jih lahko v polnosti uživam, saj mi je v želenem roku uspelo opraviti vse šolske obveznosti in doseči svoj učni cilj – v enem šolskem letu zaključiti 8. in 9. razred osnovne šole. Zame je to velik uspeh, saj sem s starši šele pred dvema letoma prišla v Slovenijo in sem se najprej morala naučiti jezika. Poleg tega sem bila pod pritiskom, saj se letos z družino spet selimo in je bilo pomembno, da šolo pravočasno končam. Nisem bila prepričana, da mi bo uspelo. S pravim izobraževalnim načrtom, ustrezno svetovalno podporo v Svetovalnem središču Postojna in informacijami o tem, kako se učiti, pa je šlo kot po maslu.

Veliko sem zahajala v središče za samostojno učenje in se pri nekaterih predmetih posluževala učne pomoči. Moj strah in negotovost sta se vztrajno manjšala. Izobraževanje odraslih učencem resnično nudi veliko mero prilagodljivosti in podpore. V tujini nameravam s šolanjem nadaljevati in upam, da bom tudi tam deležna podobne prijaznosti in pomoči, če jo bom potrebovala.

Delo s priseljenci v Svetovalnem središču Novo mesto

V Svetovalnem središču Novo mesto posebno pozornost namenjamo ranljivim ciljnim skupinam, znotraj katerih so tudi priseljenci. V obdobju od leta 2010 do marca 2013 je bilo med strankami svetovalnega središča 11 % priseljencev, ki so najpogosteje potrebovali pomoč pri vključevanju v izobraževanje, učenju slovenskega jezika ter pri iskanju zaposlitve. Pogosto jim pomagamo tudi pri reševanju kompleksnejših problemov, priseljenci na primer pridejo v središče po pomoč zaradi učenja slovenskega jezika, nato pa jim nudimo pomoč tudi pri vključitvi v izobraževanje ali pri iskanju zaposlitve. Pomagamo jim tudi pri problemih, ki so povezani z urejanjem različnih statusnih vprašanj oziroma vprašanj, s katerimi se srečujejo pri vključevanju v vsakdanje življenje.

Ključnega pomena za uspešno vključevanje priseljencev je učenje slovenskega jezika. Na območju, ki ga pokriva Svetovalno središče Novo mesto, je ponudba programov za priseljence premajhna, zato je vloga svetovalk v svetovalnem središču še toliko bolj pomembna. Priseljencem pomagamo in svetujemo pri odločanju za različne načine učenja slovenskega jezika, posebej pomembno je ugotavljanje potreb, ovir ter predznanja, na osnovi katerega lahko priseljencem svetujemo najboljše in najustreznejše načine učenja slovenskega jezika. Prav tako priseljencem svetujemo in pomagamo pri prijavi na izpite iz slovenskega jezika, nudimo jim informacije v zvezi z izvedbo izpita in možnost reševanja testa, pomagamo jim tudi ovrednotiti znanje, svetujemo glede literature in gradiva ter pripravljamo osebne izobraževalne načrte (v primeru, ko se odločajo za samo-

Informacije za tujce: www.infotujci.si

INFO točka za tujce: www.ess.gov.si/tujci

stojno učenje slovenskega jezika). Po nasvet in pomoč se v svetovalno središče obračajo tudi organizacije in podjetja, ki se pri svojem delu srečujejo s tujci.

Glede na raznovrstnost pomoči, ki jo v središčih nudimo priseljencem ter glede na sodelovanje in svetovanje različnim organizacijam v okolju, ki se srečujejo s priseljenci (podjetja, izobraževalne ustanove, socialno varstvene ustanove, nevladne organizacije ...), svetovalna središča postajajo ključna pri zagotavljanju uspešnega vključevanja priseljencev v lokalnih okoljih.

Ana Granda Jakše
Svetovalno središče Novo mesto

Nevena Vržina:

Izjava

Nevena Vržina prihaja iz mesta Derventa v Bosni in Hercegovini. V Slovenijo je prišla pred enim letom, za Svetovalno središče Novo mesto pa je izvedela od prijateljev. Prišla je po informacije o možnostih za učenje slovenščine. Želela se je vključiti v program Začetna integracija priseljencev, vendar zaradi velikega števila prijavljenih še vedno čaka, da pride na vrsto. V svetovalnem središču smo ji svetovali vključitev v program splošnega neformalnega izobraževanja *Zaživimo v novi državi*, kasneje pa se je še pridružila študijskemu krožku *Ali poznam deželo, v kateri živim?* Trenutno svoje znanje slovenskega jezika s pomočjo mentorice, ki je profesorica slovenskega jezika, nadgrajuje v Središču za samostojno učenje EDUS. Poleg tega v Svetovalnem središču Novo mesto Neveni pomagamo in svetujemo tudi pri iskanju zaposlitve.

»Zelo sem vesela, da imam možnost, da se učim slovenski jezik. V svetovalnem središču me spremljajo ter mi svetujejo, v katere programe se lahko vključim. Slovenski jezik je zelo zahteven - nekaj besed je skupnih ali podobnih mojemu jeziku, slovnica pa je zelo težka. Po poklicu sem trgovka, tako da je zame znanje slovenskega jezika zelo pomembno tudi zaradi iskanja zaposlitve. Ker napredujem v znanju slovenskega jezika, se veliko bolje znajdem v trgovini, pri zdravniku ter pri pogovoru s prijatelji.«

Osebe s težavami v duševnem zdravju in vseživljenjsko učenje

Neprijazne življenjske okoliščine, brezosebni odnosi, nepredvidljiv trg dela in finančna negotovost, ki zaznamujejo trenutne družbene razmere, pomenijo za marsikoga težko preizkušnjo, vendar pa imajo stresna obdobja na nekatere večji vpliv. Ta se pri določenih osebah lahko pokaže v obliki duševnih motenj. Da se že v začetku izognemo neprimerni stigmatizaciji, naj takoj poudarimo mnenje strokovnjakov, da ni pred duševnimi motnjami imun prav nihče in da lahko praktično v vsakem življenjskem obdobju prizadenejo vsakogar. Podatki kažejo, da kar 27 odstotkov odraslih Evropejcev trpi za eno izmed oblik duševnih motenj (zajete so tudi motnje odvisnosti in hranjenja), depresija pa bo do leta 2020 postala najpogostejši vzrok bolezni v razvitem svetu. Najpogostejši odziv družbe na omenjene številke in prognoze pa je žal še vedno ignoranca, vendar težave tako ne bodo nič manjše.

Svetovalna središča za izobraževanje odraslih posebno pozornost v procesu svetovanja in podpore odraslim pri odločanju za izobraževanje ter pri izobraževanju in učenju namenjamo ranljivim ciljnim skupinam, kamor uvrščamo tudi osebe s težavami v duševnem zdravju. Prizadevamo si, da tudi ta populacija spozna in ponotranji vseživljenjsko učenje ter izkoristi vse priložnosti za učenje v vseh življenjskih obdobjih, ki lahko pripomore k njihovi aktivnejši vključenosti v družbo. Pri tem pa jim moramo izobraževalne in svetovalne organizacije stopiti naproti in jih v njihovih prizadevanjih podpreti. Prvi korak je morda že storjen, ko se zavemo, da jih pri učenju zaznamujejo določene značilnosti, ki jih je dobro poznati in upoštevati. Predvsem pa moramo čim prej zavreči mit, da so te osebe kognitivno manj sposobne.

Duševna bolezen vsakogar prizadene na svoj način, zato so tudi učne posebnosti vsakega posameznika edinstvene in jih lahko prepoznamo le skozi osebni pogovor, ko skuša-

mo ugotoviti, kaj pri nekom najbolje deluje. Vendar pa obstaja nekaj tipičnih posebnosti, ki zaznamujejo učenje oseb s težavami v duševnem zdravju. Ob teh so seveda dobrodošli tudi nasveti, kako te ovire odpraviti ali vsaj zmanjšati:

- Strah pred neuspehom, lastno nesposobnostjo – osebi je lahko v pomoč, če ji ponudimo prilagodljiv čas za učenje in smo pripravljene podaljšati rok za pripravo na preverjanje znanja. V pomoč sta že prijazen odnos in potrpežljivost.
- Slabša koncentracija, ki je lahko posledica tesnobe in strahu pred ponovnim soočenjem z učenjem ali stranski učinek jemanja zdravil – po potrebi posamezniku zlasti za opravljanje bolj stresnih nalog ali za ocenjevanje zagotovimo popolnoma miren prostor in podaljšamo čas za reševanje nalog.
- Težave z delovnim spominom, ki so spet lahko posledica tesnobe ali jemanja zdravil – v veliko pomoč so že prijazen odnos, možnost dodatnega časa ter praksa.
- Neredna udeležba na predavanjih zaradi poteka bolezni – v nekaterih primerih je potrebno odložiti preizkus znanja na kasnejši čas ali ga opraviti drugje, na primer v bolnišnici.
- Urnik učnih aktivnosti (zaradi zdravil lahko prihaja pri nekaterih učencih do jutranje omotičnosti ali pa so popoldan že zelo utrujeni, kar lahko vpliva na njihove sposobnosti sodelovanja) – predavatelj razume, da udeleženec nad tem nima nadzora in ob zanj neugodnih urah od njega ne zahteva preveč.
- Slaba samopodoba in včasih celo dvom družine, prijateljev ali zdravstvenega osebja v njihov uspeh – ker obstaja velika verjetnost, da je pri teh udeležencih izobraževanja že v preteklosti prihajalo do zavrnitev, je bistvenega pomena, da dobijo občutek pozitivnega odnosa, podpore in razumevanja.

Z upoštevanjem zgornjih predlogov lahko učitelji in svetovalci znatno omilimo učne stiske oseb s težavami v duševnem zdravju in okrepimo njihovo pozitivno učno samopodobo. Svetovalna središča za izobraževanje odraslih jim v ta namen obenem nudimo brezplačno podporo v obliki priprave osebnega izobraževalnega načrta, pomoči pri organizaciji in izpeljavi učenja ter spremljanju in ovrednotenju učenja, pridobivanju pomembnih informacij in podobno, s čimer želimo dodatno zmanjšati moč ovir, ki se zaradi bolezni pojavljajo na njihovi izobraževalni poti in jim olajšati pot do učnega uspeha.

Erika Švara
Svetovalno središče Postojna

Prostovoljci v svetovalnem središču

Eden izmed bistvenih pogojev, da lahko vsi koristimo pravico do učenja in pridobivanja znanja, je, da imamo zagotovljen dostop do kakovostnega informiranja in svetovanja v procesu vseživljenjskega učenja. To delo opravlja tudi 14 svetovalnih središč za izobraževanje odraslih.

Pri svojem delu upoštevamo tudi evropske smernice in ker je bilo leto 2011 Evropsko leto prostovoljstva in leto 2012 Evropsko leto aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti, se je porodila zamisel, da v delu svetovalnih središč oboje povežemo tako, da ponudimo možnost vključevanja v naše delo prostovoljcem, mlajšim upokojujencem, ki so prej delali na področju izobraževanja. To smo v letu 2013 tudi uresničili.

Prostovoljci v svetovalnih središčih imajo tako možnost deliti svoje izkušnje s svetovalci, ki delamo v svetovalnih središčih, in z odraslimi, ki v svetovalna središča pridejo. Tako še naprej igrajo aktivno vlogo v družbi, saj s svojim znanjem in izkušnjami v vlogi mentorjev mladim pomagajo pridobivati različna znanja in kompetence. V resnici gre za medgeneracijsko sodelovanje, saj si prostovoljci, ki so v pretežni meri upokojujenci, po drugi strani pridobivajo znanja, ki jih imajo mlajši. Pri tem mislimo predvsem na uporabo računalnika, uporabo spleta, tudi uporabo socialnih omrežij. Na ta način si izmenjujejo informacije tudi izven svetovalnega središča, kar olajša/omogoči pridobivanje novih svetovancev in tudi prostovoljcev, ki se za tovrstno dejavnost sicer ne bi odločali. Tako obe skupini pridobivata potrebna znanja, informacije in medsebojno podporo, kar je tudi namen prostovoljstva.

Preden začnejo naši prostovoljci delati v svetovalnem središču, se udeležijo temeljnega usposabljanja, na katerem dobijo informacije o prostovoljstvu, delu svetovalnega središča in nalogah, v katere bodo kot prostovoljci vključeni. Na osnovi tega znajo svoje bogate izkušnje postaviti v pravilne okvire in jih s tem na primeren način in ob pravem času posredovati drugim.

Svetovalno središče Ptuj pridobiva kandidate za prostovoljno delo na osnovi že tradicionalno dobrega sodelovanja s številnimi prostovoljskimi organizacijami, tako v Ptujju kot v širšem okolju. Na ta način skušamo zagotavljati svetovanje in informiranje ljudem na čim večjem področju.

V svetovalnih središčih se je dejavnost prostovoljca pokazala kot dobrodošla dopolnitev dela svetovalca. Prostovoljci lahko sodelujejo pri promociji svetovalnega središča, nudijo odraslim informacije o izobraževalnih programih ali pomoč pri učenju, izvajajo delavnice s področij, ki jih obvladajo idr. Dodana vrednost njihovega vključevanja v svetovanje je širitev ustreznih informacij v lokalno okolje o dejavnosti, namenu ter pomenu svetovalnega središča. Tako tudi na ta način svetovalno središče pridobiva nove svetovance.

Zaradi tega si bomo prizadevali za vključitev še večjega števila prostovoljcev v naša središča, saj predstavljajo zakladnico izkušenj, ki jih lahko delijo z našimi svetovanci in zaposlenimi v svetovalnem središču.

Vabimo torej vse, ki želite svoje bogate izkušnje deliti še s kom, da se nam pridružite.

Mateja Hlupič in Dušan Šilak
Svetovalno središče Ptuj

Suzana Bačič:

Izjava

V osnovni šoli je bil moj prvi poklicni cilj delo medicinske sestre. Zaradi prevelikega vpisa sem se vpisala v frizersko šolo in ta poklic tudi uspešno opravljala 26 let. Zaradi preselitve in oddaljenosti sem začela razmišljati o prekvalifikaciji. Ko sem iskala informacije o možnostih šolanja, sem se oglasila v Svetovalnem središču Murska Sobota. Odločala sem se med trgovcem in bolničarjem.

Po daljšem pogovoru sem se odločila za vpis v program bolničar. Med izobraževanjem sem se vsako leto vračala v svetovalno središče zaradi

priprave vloge za sofinanciranje šolnin in tudi zaradi pogovora o tem, kako napreduje moje šolanje. Tudi v primeru dopolnil sem se obrnila na svetovalno središče po pomoč. Tako sem šolanje uspešno opravila, si pridobila poklic bolničar ne-govalec in tudi šolnine so bile povrnjene.

Obisk svetovalnega središča priporočam vsem, ki se kot odrasli iz kakršnih koli razlogov odločajo za pridobitev novega poklica ali novih znanj. Svetovalci znajo svetovati, lahko vam pomagajo pri učnih težavah in pri urejanju papirjev za vračilo šolnine.

Možnosti sofinanciranja izobraževanja odraslih

Izobraževanje je danes bolj pomembno kot kadarkoli, pa ne le za šolajočo se mladino in mladostnike, ampak tudi za odrasle in ne nazadnje za ljudi v tretjem življenjskem obdobju. Možnosti sofinanciranja izobraževanja odraslih je bilo v preteklosti več, vendar se učinki gospodarske krize poznajo tudi na področju izobraževanja. Kljub temu pa vam v nadaljevanju predstavljamo nekaj možnosti.

1 Programi usposabljanja in izobraževanja Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje so namenjeni brezposelnim osebam, ki izpolnjujejo določene pogoje.

Formalno izobraževanje:

V okviru formalnega izobraževanja zavod vabi k vpisu in dokončanju osnovne šole. S tem si lahko olajšate pot do zaposlitve ali pridobitve poklica (več informacij najdete na spletni strani: www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/programi/usposabljanje_in_izobrazevanje).

Programi Usposabljanja in Izobraževanja:

- **Priprave na nacionalne in temeljne poklicne kvalifikacije (NPK/TPK);** S programom vam omogočajo pridobitev usposobljenosti za opravljanje poklicev in poklicnih nalog, po katerih povprašujejo delodajalci (za vse dodatne informacije o tem, kako usposabljanje poteka, se pozanimajte pri svojem svetovalcu zaposlitve na uradu za delo ali na spletni strani: www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/programi/usposabljanje_in_izobrazevanje).
- **Institucionalno usposabljanje;** Zavod vam omogoča tečaje, predavanja, seminarje in druga krajša usposabljanja (učenje tujih jezikov, uporabo računalnika, upravljanje različnih strojev, vozil in naprav, gradbena dela, računovodstvo, knjigovodstvo in podobno). Tako pridobite dodatna znanja in spretnosti, ki jih lahko uporabite na delovnem mestu. Več informacij o programih institucionalnega usposabljanja najdete na spletni strani: www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/programi/usposabljanje_in_izobrazevanje
- **PUM – Projektno učenje za mlajše odrasle;** Program PUM mladim, ki niste zaključili šolanja, omogoča, da ustvarjalno preživite svoj čas in se česa zanimivega naučite. Da sodelujete in se družite z vrstniki. Potem pa se vrnite v šolo ali zaposlite. Več informacij o starostni omejitvi in drugih pogojih vključitve dobite pri svojem svetovalcu zaposlitve ali na spletni strani: www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/programi/usposabljanje_in_izobrazevanje.

Javni skladi za razvoj kadrov in štipendije:

www.sklad-kadri.si

Podprogram Grundtvig – izobraževanje odraslih:

www.cmepius.si/vzu/grundtvig.aspx

- **UŽU – Usposabljanje za življenjsko uspešnost;** Programi vam pomagajo premostiti težave pri nadaljnjem izobraževanju, novih dejavnostih na področju in pri doseganju bolj samostojnega življenja v družbi. Več informacij najdete na spletni strani: www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/programi/usposabljanje_in_izobrazevanje.

2 Štipendije

V Sloveniji imate možnost pridobiti naslednje štipendije:

- **Kadrovske štipendije** so namenjene povezovanju človeških virov in zaposlovalne sfere. Podjetja si lahko na ta način zagotovijo razvoj ustreznih kadrov in posledično spodbudijo razvoj podjetij. Dijaki in študenti se lahko s kadrovske štipendije, ki jih podeljujejo delodajalci, seznanijo na več načinov: preko **Izmenjevalnice** (www.sklad-kadri.si/si/izmenjevalnica), na spletnih straneh **regionalnih razvojnih agencij**, preko objav **delodajalcev**.
 - **Zoisove štipendije** dodeljuje Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije na podlagi Zakona o štipendiranju. Štipendije so namenjene odkrivanju in spodbujanju razvoja mladih že v začetku poklicne poti. Več informacij si lahko pogledate na naslovu www.sklad-kadri.si.
 - **Državne štipendije** dodeljujejo Centri za socialno delo. Do njih so upravičeni dijaki ki so starejši od 18 let in ki hkrati ob prvem vpisu v prvi letnik poklicne oziroma srednje šole niso bili starejši od 18 let oziroma študenti ki ob prvem vpisu v prvi letnik višješolskega ali visokošolskega izobraževanja oziroma ob prvem vpisu na prvo, drugo ali tretjo stopnjo izobraževanja niso bili starejši od 26 let.
- Prav tako vlagatelji ne smejo hkrati prejemati katere od drugih štipendij ali drugih prejemkov za izobraževanje po drugih predpisih, ne smejo biti v delovnem razmerju oziroma ne smejo opravljati samostojne registrirane dejavnosti in ne smejo biti vpisani v evidenco brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje.

Vlogo za državno štipendijo je možno vlogo vložiti kadarkoli tekom leta pri pristojnem Centru za socialno delo.

Podrobneje so pogoji, višina državne štipendije in dodatki, trajanje štipendiranja in podobno obrazloženi na spletni strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (www.mdds.gov.si/si/delovna_podrocja/trg_dela_in_zaposlovanje/stipendije).

Več informacij o štipendijah za izobraževanje v tujini, štipendijah za izobraževanje tujih državljanov v Sloveniji, občinskih štipendijah idr. najdete na www.sklad-kadri.si pod zavihkom ŠTIPENDIJE.

Na področju štipendiranja pa se nam od 1.1.2014 obetajo spremembe. Ponovno se uvaja štipendiranje za mlajše od 18 let, uvajajo se tudi nove štipendije za deficitarne poklice, ki so namenjene dijakom in študentom, ki se izobražujejo na programih, ki so opredeljeni kot deficitarni. Novost je tudi to, da bo dijakom in študentom omogočeno kombiniranje več vrst štipendij, kar bo spodbujalo k aktivnejšemu pristop do izobraževanja in tudi načrtovanja poklicne ali karijerne poti.

Spreminjajo se tudi splošni pogoji za pridobitev štipendije, saj jo bodo po novem lahko pridobili upravičenci, ki so pred dopolnjenim 22. letom prvič vpisani v program nižjega poklicnega, srednjega tehniškega ter drugega strokovnega in splošnega izobraževanja ali upravičenci, ki so pred dopolnjenim 27. letom starosti prvič vpisani v program višješolskega, ali visokošolskega izobraževanja prve in druge stopnje.

3 Podprogram Grundtvig (izobraževanje odraslih)

Program je namenjen odraslim, ki se želijo vključiti formalnega, neformalnega ali priložnostnega učenja. Cilj programa je podpirati starajoče se prebivalstvo in ljudi, ki jim manjka osnovna izobrazba, ki so prikrajšani zaradi neugodnih družbeno-ekonomskih razlogov, imajo posebne učne potrebe, se težje vključujejo ali pa ne sodelujejo v procesu učenja.

Več informacij najdete na strani CMEPIUS-a pod zavihkom GRUNDTVIG - www.cmepius.si/vzu/grundtvig.aspx.

Anja Brilej Bohorč
Svetovalno središče Posavje

Status udeleženca izobraževanja odraslih: Z vpisom na izobraževanje odraslih pridobite status udeleženca v izobraževanju odraslih, iz katerega po 4. členu Zakona o izobraževanju odraslih izhajajo naslednje pravice: Udeleženci izobraževanja odraslih, ki se izobražujejo po javno veljavnih programih osnovnošolskega, poklicnega, srednjega in višjega strokovnega izobraževanja, imajo pravico do zdravstvenega varstva iz obveznega zdravstvenega zavarovanja v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje, in pravico do drugih ugodnosti ter pravic (na primer: prevozi, štipendiranje, opravljanje začasnih

ali občasnih del prek pooblaščenice organizacije za posredovanje dela) v skladu s posebnimi predpisi, če niso v delovnem razmerju, prijavljeni kot brezposelne osebe ali se ne izobražujejo v skladu s predpisi o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. Omenjene pravice je mogoče uveljavljati do dopolnjenega 27. leta starosti. Vendar pa preko študentskega servisa udeleženci izobraževanja odraslih ne morejo več delati, ko dopolnijo 26 let, ravno tako z dopolnjenim 26. letom poteče obvezno zdravstveno zavarovanje. Status udeleženca odraslih pa preneha, ko udeleženec uspešno konča izobraževanje ali z izpisom iz tega izobraževanja.

KOLOFON

INFO ISIO 2013–2014: Publikacijo so uredile Andreja Dobrovoljc, Tanja Vilič Klenovšek in Jerca Rupert, Andragoški center Slovenije. Časopis je nastal v okviru dejavnosti štirinajstih slovenskih Centrov vseživljenjskega učenja. Operacijo (dejavnost Centrov vseživljenjskega učenja) delno financirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Izvaja se v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja, prednostne usmeritve: Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja. Prispevke so pripravili: sodelavci 14 svetovalnih središč za izobraževanje odraslih, ki delujejo v okviru dejavnosti 14 Centrov vseživljenjskega učenja in sodelavki Andragoškega centra Slovenije. Fotografije: arhivi svetovalnih središč za izobraževanje odraslih in arhiv Andragoškega centra Slovenije. Oblikovanje in prelom: Irena Hlede, Pro anima d.o.o., Tisk: Tiskarna Pleško. Naklada: 7.800 izvodov. Izdano: september 2013. ISSN 2232-5077 (tiskana izdaja), ISSN 2232-5085 (spletna izdaja).

Svetovalna središča za izobraževanje odraslih

Svetovalna središča za izobraževanje odraslih (imenujemo jih tudi središča ISIO) nudijo brezplačno svetovalno podporo vsem odraslim, ki se želite vključiti v različne formalne in neformalne oblike izobraževanja, vsem, ki se že izobražujete, pa potrebujete kakršen koli nasvet ali pomoč v zvezi z vašim izobraževanjem, pa tudi vsem, ki ste izobraževanje že zaključili in se sprašujete: »Kaj pa zdaj?«

V Sloveniji deluje mreža **14 svetovalnih središč za izobraževanje odraslih** pod strokovnim vodstvom Andragoškega centra Slovenije. V njih vas pričakujejo prijazni in strokovno usposobljeni svetovalci in svetovalke za področje izobraževanja odraslih. Svetovanje poteka v prijetnem okolju, zagotavljamo nepristranskost in zaupnost. Skozi enega ali več razgovorov se z vami pogovarjajo in vam svetujejo:

- pri **odločanju za izbiro vrste izobraževanja**;
- pri **načrtovanju osebne in poklicne kariere**;
- pri **vrednotenju vaših sposobnosti, izkušenj in znanja** - z razgovorom in s pomočjo različnih svetovalnih pripomočkov;
- pri **premagovanju učnih in drugih težav ter ovir, ki so povezane z izobraževanjem**;
- pri **načrtovanju in spremljanju vašega izobraževanja**;
- po **zaključenem izobraževanju** - kako poiskati delodajalca in kako mu učinkovito predstaviti svoje znanje, izkušnje in zmožnosti.

Obisk v svetovalnem središču je za uporabnike brezplačen, saj dejavnost svetovalnih središč podpirata in financirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Evropska unija iz sredstev Evropskega socialnega sklada. Poleg svetovanja na sedežu središča (sedež središč je v okviru dejavnosti Centrov vseživljenjskega učenja na eni od ljudskih univerz v regiji) svetovalci delujejo tudi v drugih krajih, kjer so dostopni na določen dan, ob določenem času. Vse informacije o tem najdete na navedenih naslovih v spodnjem okvirčku. Informacijo, nasvet ali pomoč lahko poleg osebnega obiska poiščete tudi po telefonu ali elektronski pošti. Za osebni pogovor priporočamo, da se nam najavite po telefonu. **Poiščite nas v svojem najbližjem svetovalnem središču. Pričakujemo vas!**

Alenka Grželj

Regionalno Svetovalno središče Koper - Capodistria

Svetovalna središča za izobraževanje odraslih - središča ISIO

- 1 **Svetovalno središče Gorenjska, LU Jesenice**, Delavska ulica 1, Jesenice, tel: 04 583 38 09, www.lu-jesenice.net
- 2 **Regionalno Svetovalno središče Koper, LU Koper**, Cankarjeva 33, Koper, tel: 05 612 80 06, 040 469 521, www.lu-koper.si
- 3 **Svetovalno središče Koroška, MOCIS**, Partizanska 16, Slovenj Gradec, tel: 02 884 64 07, 051 224 942, www.mocis.si
- 4 **Svetovalno središče Ljubljana, CDI Univerzum**, Grošljeva ulica 4, Ljubljana, tel: 01 510 22 70, www.cdi-univerzum.si
- 5 **Svetovalno središče Maribor, AZM – LU Maribor**, Maistrova ulica 5, Maribor, tel: 02 234 11 34, 041 372 273, www.azm-lu.si
- 6 **Svetovalno središče Murska Sobota, LU Murska Sobota**, Slomškova 33, Murska Sobota, tel: 02 536 15 76, 031 637 243, 02 536 15 64, www.lums.si
- 7 **Svetovalno središče Nova Gorica, LU Nova Gorica - LUNG**, Cankarjeva 8, Nova Gorica, tel: 05 335 31 19, 041 607 170, www.lung.si
- 8 **Svetovalno središče Novo mesto, RIC Novo mesto**, Topliška cesta 2, Novo mesto, tel: 07 393 45 52, 031 701 191, www.ric-nm.si
- 9 **Svetovalno središče Posavje, LU Krško**, Dalmatinova 6, Krško, tel: 07 488 11 70, 051 306 113, www.lukrsko.si
- 10 **Svetovalno središče Postojna, LU Postojna**, Ljubljanska c. 2, Postojna, tel: 05 721 12 87, 05 721 12 89, 031 379 944, www.lu-postojna.si
- 11 **Svetovalno središče Ptuj, LU Ptuj**, Mestni trg 2, Ptuj, tel: 02 749 21 55, www.lu-ptuj.si
- 12 **Svetovalno središče Velenje, LU Velenje**, Titov trg 2, Velenje, tel: 03 898 54 70, www.lu-velenje.si
- 13 **Svetovalno središče Zasavje, Zasavska LU**, Trg svobode 11a, Trbovlje, tel: 03 563 11 91, www.zlu-trbovlje.si
- 14 **Svetovalno središče Žalec, UPI – LU Žalec**, Ulica Ivanke Uranjek 6, Žalec, tel: 03 713 35 65, 03 713 35 76, 041 699 260, www.upi.si

